

**Sygn. akt: I C 1435/16**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Lidia Wieliczuk
Protokolant:	Sekr. sądowy Edyta Klimkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2017 r. w Gorzowie Wielkopolskim

sprawy z powództwa W. Z.

przeciwko A. P., Syndykowi Masy Upadłości A.J.P. (...) Spółki Jawnej w Upadłości likwidacyjnej w G.

o zapłatę

**orzeka:**

I. Powództwo oddala.

II. Nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów procesu.

SSO Lidia Wieliczuk

**Sygn. akt I C 1435/16**

## UZASADNIENIE

**Powód W.Z.** wystąpił w dniu 06.10.2016 r. (data stempla pocztowego – k.68) do tut. Sądu z powództwem przeciwko pozwanemu A. P. Syndykowi Masy Upadłości A.J.P. (...) (...)

(...) Spółki Jawnej w Upadłości Likwidacyjnej w G. wnosząc

o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwany ma zapłacić powodowi kwotę 98 522,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, z tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej kupował paliwo od A.J.P. (...) Spółki Jawnej w G. Kontrahent powoda zawarł w dniu 14.05.2010 r. umowę faktoringu regresowego z Bankiem (...) S.A. w W.. Bank (...) S.A. na postawie umowy przelewu wierzytelności stanowiącej część umowy faktoringowej nabył od A.J.P. (...) Spółki Jawnej w G. wierzytelności w stosunku do powoda. Umowa przelewu wierzytelności została zawarta jako zabezpieczenie roszczeń banku

w stosunku do A.J.P. (...) Spółki Jawnej

w G. z przedmiotowej umowy faktoringowej. Powód wskazał, iż umowa faktoringu ulegała rozwiązaniu z dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości klienta (A.J.P. (...) Spółki Jawnej

w G.), zaś faktor ( Bank (...) S.A. w W.) przejmował ryzyko braku spłaty wierzytelności finansowanych przez niego. W dniu 19.02.2012 r. został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości klienta, ogłoszenie upadłości nastąpiło w dniu 20.12.2012 r. W tej sytuacji bank przejął ryzyko braku spłaty wierzytelności finansowanych przez niego. W związku z powyższym doszło do przekształcenia faktoringu niewłaściwego w faktoring właściwy bez regresu spółki, od której powód kupował paliwo. Tym samym tylko Bank (...) S.A.

w W., a nie Syndyk Masy Upadłości A.J.P. (...) (...)

i (...) Spółki Jawnej w G. mógł dochodzić należności z tytułu niezapłaconych należności od powoda. Powód uważając, że zobowiązania objęte fakturami wchodzi w skład masy upadłości, a co wynikało z treści wniosku

o zawezwanie do próby ugodowej, zawarł z pozwanym ugodę przed Sądem Rejonowym w Gorzowie Wlkp. sygn. akt V GCo 205/13 w której zobowiązał się do zapłaty kwoty 656 522,36 zł. Powód w związku z powyższą ugodą uiszczył na rzecz pozwanego łącznie kwotę 98 522,36 zł. Pozwem z dn. 25.08.2014 r. Bank (...) S.A. w W. wystąpił przeciwko powodowi o zapłatę należności wynikających z faktur VAT objętych ugodą sądową zawartą w sprawie o sygn. akt V GCo 205/13. Pismem z dn. 20.02.2015 r. bank dokonał korekty zgłoszonej wierzytelności

w postępowaniu upadłościowym w części dotyczącej umowy faktoringowej. Postanowieniem z dn. 15.05.2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt V GUp 8/12 Sąd dokonał zmiany na liście wierzytelności w części dotyczącej wierzytelności banku wynikającej z umowy faktoringowej poprzez ograniczenie zgłoszonych wierzytelności do wymaganych odsetek umownych. Postanowienie to jest prawomocne. Tym samym wierzytelności objęte fakturami VAT, a w tym i kwota 98 522,36 zł nie wchodzi do masy upadłości. Na rozprawie w dn. 06.09.2016 r. przed Sądem Okręgowym w Szczecinie w sprawie VIII GC 27/15, Syndyk Masy Upadłości A. P. wskazał, że zwrot kwoty uiszczonej przez powoda jest możliwy tylko w sytuacji, gdy wystąpi on na drogę postępowania sądowego. Powództwo znajduje oparcie w treści przepisu art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Odsetek ustawowych powód dochodzi na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 19.10. 2016 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 154/16 (k.69) referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Gorzowie Wlkp. uwzględnił roszczenie w całości oraz nakazał sięgnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. kwotę 1 232 zł tytułem brakującej opłaty od pozwu, od ponoszenia której powód został zwolniony.

**Pozwany A. P. Syndyk Masy Upadłości A.J.P. (...) Spółki Jawnej w Upadłości Likwidacyjnej w G.** wniósł w dniu 01.12.2016 r. (data stempla pocztowego – k.234) sprzeciw od nakazu zapłaty (k.79-88) wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wniesionego sprzeciwu od nakazu zapłaty pozwany podał, iż w dn. 20.12.2012 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. Wydział V Gospodarczy wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika A.J.P. (...) Spółki Jawnej w G. Postanowieniem z dn. 18.03.2013 r. syndykiem ustanowiono A. P.. Przystępując do opisu i oszacowania masy upadłości syndyk stwierdził, że upadła spółka posiada wobec powoda wierzytelności z tytułu dostawy paliw ciekłych na łączną kwotę 660 417,34 zł. W związku z objęciem wierzytelności masą upadłości syndyk wystąpił wobec powoda z zawezwaniem do zawarcia ugody sądowej, która została zawarta w dn. 19.11.2013 r. Poprzez zawarcie ugody powód uznał w całości swoje zobowiązania i przystąpił do dobrowolnej ich spłaty. Powód zapłacił na rzecz pozwanego kwotę 98 522,36 zł. Pismem z dn. 07.02.2013 r. bank zgłosił do masy upadłości wierzytelność w kwocie 1 229 864,10 zł. Według zgłoszenia obejmowało ono roszczenia banku wobec upadłego z tytułu wypłaconych środków z tytułu umowy faktoringowej oraz umów gwarancji bankowych. Wierzytelność w kwocie zgłoszonej została przez syndyka uznana na liście wierzytelności. Pismem z dn. 20.02.2015 r. bank dokonał korekty zgłoszenia wierzytelności i ograniczył uprzednio zgłoszoną wierzytelność. Pozwany wskazał, iż zgłoszenie wierzytelności jest prawem nie natomiast obowiązkiem wierzyciela, ponadto syndyk nie ma prawa weryfikowania powodów i intencji cofnięcia zgłoszenia wierzytelności przez wierzyciela. Syndyk uznał ograniczenie uprzednio zgłoszonej przez wierzyciela wierzytelności. Zdaniem pozwanego roszczenie powoda dochodzone niniejszym pozwem uznać należy za bezpodstawne, tym samym pozwany wnosi o jego oddalenie.

Pomiędzy stronami spór o zapłatę wierzytelności objętych niniejszym postępowaniem został z dn. 19.11.2013 r. prawomocnie rozstrzygnięty w sprawie

o sygn. akt V GCo 205/13 poprzez zawarcie ugody sądowej. Między stronami zachodzi powaga rzeczy ugodzonej. Od dnia zawarcia ugody nie wyszły na jaw żadne nowe okoliczności faktyczne. Upadła spółka zawarła z bankiem umowę faktoringu niewłaściwego i zobowiązana była zabezpieczyć na rzecz banku jego roszczenie o zwrot finansowania. Jako sposób zabezpieczenia strony wskazały przelew wierzytelności upadłej spółki od nabywców towarów (w tym powoda). Dochodziło zatem do zawierania umów przelewu wierzytelności na zabezpieczenie roszczeń banku. Bank jako wierzyciel w przypadku spłaty zabezpieczonej wierzytelności z tytułu finansowania zobowiązany był do zwrotnego przeniesienia przelanych wierzytelności na rzecz upadłej spółki. Charakter powierniczego przelewania wierzytelności był przez obie strony w pełni akceptowany. Na skutek ogłoszenia upadłości cedenta przelane wierzytelności wchodzi do majątku cesjonariusza jedynie wtedy, gdy przelew nie miał charakteru powierniczego. Powierniczy przelew wierzytelności nie wywołuje skutku rozporządzającego wobec masy upadłości. Pozwany podał, że bank jako cesjonariusz nie nabył do swojego majątku przelanej wierzytelności. Wierzytelność ta pozostaje cały czas w masie upadłości, a dłużnik winien spełnić swoje świadczenie na ręce syndyka. Pozwany wskazał, iż z uwagi na powierniczy charakter przelanych wierzytelności i ogłoszoną upadłość cedenta, bank nie nabył skutecznie wierzytelności, a powód pozostaje nadal dłużnikiem pozwanego. Z tego tytułu powództwo winno zostać oddalone.

W piśmie procesowym z dn. 10.01.2017 r. (k.252-253) powód odnosząc się do wniesionego przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty wskazał, iż podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie. Powód podał, że bank dokonał korekty zgłoszenia wierzytelności i ograniczenia uprzednio zgłoszonej wierzytelności do kwot wskazanych w piśmie z dn. 20.02.2015 r. Sąd Rejonowy

w G. postanowieniem z dn. 15.05.2015 r. sygn. akt V GU p 8/12 dokonał zmiany na liście wierzytelności w części dotyczącej wierzytelności faktora poprzez ograniczenie zgłoszonych wierzytelności do wymaganych odsetek umownych. Postanowienie to jest prawomocne. Tym samym kwota 98 522,36 zł nie wchodzi do masy upadłości.

Na rozprawie w dn. 01.03.2017 r. (k.255) powód wskazał, iż jego stanowisko w sprawie ulega zmianie i uznaje argumenty zawarte w sprzeciwie. Powód podał, że w dacie zawarcia ugody przedmiotowa wierzytelność znajdowała się w masie upadłości, bank nie mógł samowolnie poczynić zmian w zakresie tego kto jest wierzycielem. Powód wskazał, iż uznaje stanowisko pozwanego że cesja była dokonana tylko w celu zabezpieczenia, przedmiotowa wierzytelność nadal znajduje się w masie upadłości i będzie podlegać podziałowi bez względu na treść umowy zawartej przez upadłego z bankiem. Powód nie cofa powództwa, gdyż konieczne jest przesądzenie przedmiotowej kwestii przez Sąd dla biegu sprawy VIII GC 27/15 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie, a zawieszony do czasu zakończenia niniejszego procesu. Uważa, że wierzytelność powinna być płacona przez powoda do rąk syndyka. Powód wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu. Pozwany wskazał, że godzi się na nieobciążanie powoda kosztami procesu.

### **Sąd Okręgowy ustalił, co następuje :**

W. Z. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pod firmą (...) – Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe (...) dokonywał zakupu paliw ciekłych od A.J.P. (...) Spółki Jawnej z siedzibą w G. Spółka ta zawarła w dniu 14.05.2010 r. umowę faktoringu z Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. Powyższa umowa faktoringu była następnie uzupełniana aneksem nr (...) z dn. 23.11.2010 r., aneksem nr (...) z dn. 13.05.2011 r. oraz aneksem nr (...)

z dn. 14.05.2012 r. Spółka zobowiązana była zabezpieczyć na rzecz banku jego roszczenie o zwrot finansowania. Jako sposób zabezpieczenia strony umowy wskazały przelew wierzytelności spółki od nabywców towarów (w tym od powoda). Pomiędzy stronami umowy faktoringu dochodziło do zawierania umów przelewu wierzytelności na zabezpieczenie roszczeń banku. Umowy przelewu wierzytelności miały charakter powierniczy. Bank jako wierzyciel w przypadku spłaty zabezpieczonej wierzytelności z tytułu finansowania zobowiązany był do zwrotnego przeniesienia przelanych wierzytelności na rzecz spółki.

### **Dowód:**

- umowa faktoringowa nr (...) z dn. 14.05.2010 r. – k.7-11, k.208-230,
- faktury VAT – k.12-21,
- wydruk z (...) powoda – k.39.

W dniu 19.09.2012 r. A.J.P. (...) Spółka Jawna z siedzibą w G. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. o ogłoszenie upadłości likwidacyjnej. Pismem z dn. 08.10.2012 r. Bank (...) S. A. z siedzibą w W. oświadczył, iż umowa faktoringu uległa rozwiązaniu z dniem 19.09.2012 r. W dniu 20.12.2012 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. V Wydział Gospodarczy wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika A.J.P. (...) (...) i (...) Spółki Jawnej z siedzibą w G. (sygn. akt V GU 29/12). Postanowieniem Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. V Wydział Gospodarczy z dn. 18.03.2013 r. sygn. akt V GUp 8/12 dla A.J.P. (...) (...) i (...) Spółki Jawnej w Upadłości Likwidacyjnej w G. syndykiem masy upadłości ustanowiono A. P..

**Dowód:**

- rozwiązanie umowy faktoringowej z dn. 08.10.2012 r. – k.22,
- odpis KRS A.J.P. (...) Spółki Jawnej w Upadłości Likwidacyjnej w G. – k.27-29,
- postanowienie SR w Gorzowie Wlkp. z dn. 20.12.2012 r., sygn. akt V GU 29/12 – k.90,
- postanowienie SR w Gorzowie Wlkp. z dn. 22.02.2013 r., sygn. akt V GUp 8/12 – k.91,
- postanowienie SR w Gorzowie Wlkp. z dn. 18.03.2013 r., sygn. akt V GUp 8/12 – k.92.

Pismem z dn. 07.02.2013 r. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zgłosił do masy upadłości wierzytelność w kwocie 1 229 864,10 zł z tytułu umowy faktoringowej, umów gwarancji bankowych oraz umowy rachunku bankowego i wybranych usług. Pismem z dn. 17.09.2013 r. syndyk masy upadłości wezwał W. Z. do zapłaty kwoty 660 417,34 zł wraz z odsetkami ustawowymi. Pismem z dn. 30.09.2013 r. syndyk masy upadłości wystąpił wobec powoda do Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z zawezwaniem do próby ugodowej. W dniu 19.11.2013 r. przed Sądem Rejonowym w Gorzowie Wlkp. W. Z. oraz syndyk masy upadłości A.J.P. (...) Spółki Jawnej w (...) w G. zawarli ugodę sądową, zgodnie z którą W. Z. zobowiązał się do zapłaty syndykowi kwoty 656 552,36 zł (sygn. akt V GCo 205/13). Postanowieniem Sądu Rejonowego w G. z dn. 19.02.2015 r. ww. ugodzie sądowej nadano klauzulę wykonalności. Powód w związku z powyższą ugodą uiścił na rzecz pozwanego łącznie kwotę 98 522,36 zł.

**Dowód:**

- wniosek o zawezwanie do próby ugodowej z dn. 30.09.2013 r. – k.23-24,
- wezwanie do zapłaty z dn. 17.09.2013 r. – k.25,
- protokół rozprawy z dn. 19.11.2013 r. przed SR w Gorzowie Wlkp. sygn. akt V GCo 205/13 (ugoda sądowa) – k.26, k.94-95,
- potwierdzenia wpłat – k.30-35,
- wyciąg z ksiąg upadłego – k.93.
- zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym z dn. 07.02.2013 r. – k.96-179,
- pismo syndyka ws. złożenia listy wierzytelności z dn. 27.11.2013 r. – k.180-197,

- dokumentacja zawarta w aktach sprawy o sygn. V GCo 205/13 (k.3-34).

Pozwem z dn. 25.08.2014 r. Bank (...) S.A. w W. wystąpił przeciwko W. Z. o zapłatę należności wynikających z faktur VAT objętych ugodą sądową zawartą w sprawie o sygn. akt V GCo 205/13. Na rozprawie przed Sądem Okręgowym w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy w dn. 06.09.2016 r. Bank (...) S.A. w W. oraz W. Z. zgodnie wnieśli o zawieszenie postępowania. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy z dn. 06.09.2016 r. sygn. akt VIII GC 27/15 postępowanie w tej sprawie zawieszono.

***Dowód:***

- protokół rozprawy z dn. 06.09.2016 r. przed SO w Szczecinie sygn. akt VIII GC 27/15 – k.38, k.67,

- dokumentacja zawarta w aktach sprawy o sygn. VIII GC 27/15 (k.3-210).

Pismem z dn. 20.02.2015 r. Bank (...) S.A. w W. dokonał korekty zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym w części dotyczącej umowy faktoringowej. Bank oświadczył, że ogranicza zgłoszoną wierzytelność z tytułu umowy faktoringowej do kwoty 39,18 zł za usługi faktoringowe – wymagalne odsetki umowne oraz do kwoty 6 766,85 zł wymagalnych odsetek umownych. Syndyk masy upadłości uznał ograniczenie uprzednio zgłoszonej przez wierzyciela wierzytelności. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. postanowieniem z dn. 15.05.2015 r. sygn. akt V GUp 8/12 dokonał zmiany na liście wierzytelności w części dotyczącej wierzytelności banku wynikającej z umowy faktoringowej poprzez ograniczenie zgłoszonych wierzytelności do ww. wymagalnych odsetek umownych.

***Dowód:***

- korekta zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym z dn. 20.02.2015 r. – k.36, k.198,

- postanowienie SR w Gorzowie Wlkp. z dn. 15.05.2015 r., sygn. akt V GUp 8/12 – k.37,

- pismo Syndyka Masy Upadłości z dn. 26.11.2015 r. – k.199-207.

**Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Powództwo okazało się niezasadne.

Powód w pozwie wnosił o zasądzenie od pozwanego kwoty 98 522,36 zł wraz

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu.

Powód wskazywał, iż jego kontrahent zawarł umowę faktoringu z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W.. Bank (...) S.A. na podstawie umowy przelewu wierzytelności stanowiącej część umowy faktoringowej nabył od kontrahenta powoda (tj. A.J.P. (...) Spółki Jawnej w G.) wierzytelności w stosunku do powoda. Ogłoszenie upadłości kontrahenta powoda nastąpiło w dniu 20.12.2012 r. Według powoda tylko Bank (...) S.A. w W., a nie Syndyk Masy Upadłości A.J.P. (...) Spółki Jawnej w G. mógł dochodzić należności z tytułu niezapłaconych należności od powoda. Powód uważając, że jego zobowiązania wchodzi w skład masy upadłości zawarł

z pozwanym ugodę sądową, w której zobowiązał się do zapłaty kwoty 656 552,36 zł. Powód w związku z powyższą ugodą uścił na rzecz pozwanego łącznie kwotę 98 522,36 zł. Bank (...) S.A. w W. wystąpił przeciwko powodowi o zapłatę należności objętych ugodą sądową. Powód wskazał, iż kwota 98 522,36 zł nie wchodzi do masy upadłości, a powództwo znajduje oparcie w treści przepisu art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa podając, iż pomiędzy stronami spór o zapłatę wierzytelności objętych niniejszym postępowaniem został z dn. 19.11.2013r. prawomocnie rozstrzygnięty w sprawie o sygn. akt V GCo 205/13 poprzez zawarcie ugody sądowej. Na skutek ogłoszenia upadłości cedenta przelane wierzytelności wchodzi do majątku cesjonariusza jedynie wtedy, gdy przelew nie miał charakteru powierniczego. Powierniczy przelew wierzytelności nie wywołuje skutku rozporządzającego wobec masy upadłości. Pozwany podał, że bank jako cesjonariusz nie nabył do swojego majątku przelanej wierzytelności. Wierzytelność ta pozostaje cały czas w masie upadłości, a dłużnik

winien spełnić swoje świadczenie na ręce syndyka. Pozwany wskazał, iż z uwagi na powierniczy charakter przelanych wierzytelności i ogłoszoną upadłość cedenta, bank nie nabył skutecznie wierzytelności, a powód pozostaje nadal dłużnikiem pozwanego.

Ostatecznie na rozprawie w dn. 01.03.2017 r. (k.255) powód wskazał, iż jego stanowisko w sprawie ulega zmianie i uznaje argumenty pozwanego. Powód podał, że w dacie zawarcia ugody przedmiotowa wierzytelność znajdowała się w masie upadłości, cesja była dokonana tylko w celu zabezpieczenia, przedmiotowa wierzytelność nadal znajduje się w masie upadłości i będzie podlegać podziałowi bez względu na treść umowy zawartej przez upadłego z bankiem. Wierzytelność powinna być płacona przez powoda do rąk syndyka.

W doktrynie wskazuje się, iż „Pojęciem faktoringu obejmuje się transakcje, których jedną stroną jest instytucja faktoringowa (faktor): bank lub – w praktyce o wiele częściej – specjalna jednostka (spółka) utworzona przez bank lub banki. Drugą stroną – przedsiębiorstwo handlowe lub usługowe. Jest regułą, iż na podstawie umowy z przedsiębiorstwem (umowy faktoringu) faktor nabywa lub zobowiązuje się nabyć wierzytelności przedsiębiorstwa wynikające z umów o dostawę towarów lub umów o świadczenie usług zawieranych

z klientami w toku bieżącej działalności przedsiębiorstwa. Nabycie to ogranicza się zazwyczaj do wierzytelności jeszcze niewymagalnych i przyszłych, krótkoterminowych, tj. płatnych za 2–4 miesiące od chwili powstania. Nabyciu podlegają bądź wszystkie takie wierzytelności, bądź tylko niektóre, np. z określonych działów przedsiębiorstwa. Jednocześnie faktor zastrzega sobie możliwość uchylenia się od nabycia pewnych wierzytelności objętych umową faktoringu. Na ogół przyjmuje się, że faktor nabywa wierzytelności w wyniku przelewu, u którego podstaw leży umowa kupna. (...) Instytucje faktoringowe płacą przedsiębiorstwu (swemu klientowi) za nabyte wierzytelności zwykle zaraz po otrzymaniu od niego kopii rachunku stwierdzającego należność za dostawę lub usługę, a więc przed nadejściem terminu wymagalności wierzytelności. Przedsiębiorstwo uzyskuje tym samym kredyt, otrzymuje bowiem środki pieniężne niejako z wyprzedzeniem. Wyplacona kwota równa się sumie nominalnej nabytych wierzytelności, pomniejszonej o należności faktora za świadczone usługi i ewentualnie za przyjęte na siebie ryzyko niewypłacalności dłużnika. (...)

W zależności od zakresu obowiązków, które faktor przyjmuje na siebie, wyróżnia się m.in. „faktoring właściwy”, w przypadku którego faktor przyjmuje na siebie ryzyko niewypłacalności dłużnika nabytej wierzytelności, i „faktoring niewłaściwy”,

w przypadku którego faktor nie przyjmuje na siebie ryzyka niewypłacalności dłużnika (Komentarz, Prawo zobowiązań – część ogólna 2014, wyd. 2, red. dr hab. Adam Olejniczak, opubl. Legalis). Według zaś stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy „Umowa faktoringu jest to umowa odpłatna; faktorant w zamian za przelaną wierzytelność otrzymuje cenę, której wysokość uzależniona jest od kilku czynników,

w szczególności od zakresu przyjętego przez faktora ryzyka niewypłacalności dłużnika. Wynagrodzenie faktora ma mieszany charakter, łączący elementy prowizji oraz odsetek za okres od dnia wypłaty do dnia wymagalności albo zapłaty. Umowa faktoringu należy do umów dwustronnie zobowiązujących, konsensualnych, odpłatnych i wzajemnych. Wykładnia umowy faktoringu dokonywana jest przy uwzględnieniu stosownych unormowań dotyczących umów nazwanych, które są jej składnikiem w takim zakresie, w jakim wskazuje na to porozumienie stron oraz założenie właściwości factoringu” (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt II CSK 582/15, opubl. Legalis)

Stosownie do treści przepisu art. 70 ustawy z dn. 28.02.2003 r. Prawo upadłościowe (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 2171) składniki mienia nienależące do majątku upadłego podlegają wyłączeniu z masy upadłości. Przepis art. 70<sup>1</sup> ww. ustawy stanowi zaś, że, przepisów o wyłączeniu z masy upadłości nie stosuje się do rzeczy, wierzytelności

i innych praw majątkowych przeniesionych przez upadłego na wierzyciela w celu zabezpieczenia wierzytelności. Do przedmiotów tych oraz do zabezpieczonych w ten sposób wierzytelności stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące zastawu

i wierzytelności zabezpieczonych zastawem. Przepis art. 83 ww. ustawy

(w brzmieniu sprzed 01.01.2016 r.) stanowi, iż nieważne są postanowienia umowy zastrzegające na wypadek ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły.

Sprawy cywilne, których charakter na to zezwala, mogą być uregulowane drogą ugody zawartej przed wniesieniem pozwu. Sąd uzna ugodę za niedopuszczalną, jeżeli jej treść jest niezgodna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. (art. 184 k.p.c.). O zawezwanie do próby ugodowej – bez względu na właściwość rzeczową – można zwrócić się do sądu rejonowego ogólnie właściwego dla przeciwnika (art. 185 § 1 k.p.c.). Postępowanie pojednawcze przeprowadza sąd w składzie jednego sędziego (art. 185 § 2 k.p.c.). Z posiedzenia sporządza się protokół, a jeżeli doszło do ugody jej osnowę wciąga się do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie stanowiącym część protokołu i stwierdza podpisami stron (art. 185 § 3 k.p.c.).

Zgodnie z przepisem art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W myśl przepisu art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Sąd okręgowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego oraz mając na względzie stanowisko stron w sprawie uznał, iż powództwo jako niezasadne należało oddalić. Ostatecznie strony w swej argumentacji były zgodne bowiem na rozprawie w dn. 01.03.2017 r. (k.255) powód wskazał, iż jego stanowisko w sprawie ulega zmianie i uznaje argumenty pozwanego, który wnosił o oddalenie powództwa w całości. Argumentacja prawna stron dotycząca przepisów prawa upadłościowego była zbieżna, a Sąd stanowisko stron w tym zakresie podziela. Przede wszystkim jednak wskazać należy, iż słusznie podnosił pozwany, że między stronami niniejszego procesu obowiązuje ugoda sądowa zawarta w dn. 19.11.2013 r. przed Sądem Rejonowym w Gorzowie Wlkp. (sygn. akt V GCo 205/13). Przedmiotowa ugoda na podstawie przepisu art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi tytuł egzekucyjny. Natomiast postanowieniem Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dn. 19.02.2015 r. ww. ugodzie sądowej nadano klauzulę wykonalności, a tytuł wykonawczy wydano wierzycielowi. Powód w związku z powyższą ugodą uiścił na rzecz pozwanego łącznie kwotę 98 522,36 zł i zapłaty tej kwoty powód domagał się w niniejszym procesie. Jako podstawę powództwa powód powoływał przepis art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. W świetle powyższego oczywistym jest, że zapłata przez powoda na rzecz pozwanego ww. kwoty nastąpiła w wykonaniu zawartej ugody przed sądem stanowiącej tytuł egzekucyjny zaopatrzonej w klauzulę wykonalności i nie można jej traktować jako świadczenia nienależnego. Powód mógł uchylać się od skutków prawnych oświadczenia woli zawartego w przedmiotowej ugodzie z tytułu ewentualnego błędu w jakim działał, jednakże powód w takim trybie nie działał. Zresztą w ocenie Sądu taki ewentualny błąd byłby bardziej błędem co do prawa, a nie co do faktu. Powodowi zatem trudno byłoby się uchylić od skutków prawnych oświadczenia woli zawartego w tej ugodzie.

W ocenie Sądu słuszne jest stanowisko stron, iż przedmiotowa wierzytelność (dot. kwoty 98 522,36 zł) znajduje się w masie upadłości (art. 70 w zw. z art. 70<sup>1</sup> ustawy z dn. 28.02.2003 r. Prawo upadłościowe, tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 2171) i to bez względu na to jakie stanowisko prawne reprezentuje Bank (...) S.A. z siedzibą w W.. Pismem z dn. 20.02.2015 r. Bank (...) S.A. w W. dokonał korekty zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym w części dotyczącej umowy faktoringowej. Bank oświadczył, że ogranicza zgłoszoną wierzytelność z tytułu umowy faktoringowej do wymagalnych odsetek umownych. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. postanowieniem z dn. 15.05.2015 r. sygn. akt V GUp 8/12 dokonał zmiany na liście wierzytelności w części dotyczącej wierzytelności banku wynikającej z umowy faktoringowej poprzez ograniczenie zgłoszonych wierzytelności do w.w. wymagalnych odsetek umownych. Bank zatem zgłosił swoje wierzytelności wynikające z umowy faktoringowej (będące kosztami obsługi tej umowy) i one się nie pokrywają z wierzytelnością będącą przedmiotem niniejszego procesu. Mając na względzie powyższe, powództwo należało oddalić (punkt I sentencji wyroku).

Sąd dokonując powyższej oceny przeprowadził postępowanie dowodowe opierając się na zgromadzonych w aktach sprawy dokumentach, na dokumentacji zawartej w aktach sprawy o sygn. V GCo 205/13 (k.3-34) oraz VIII GC 27/15 (k.3-210). Takie rozstrzygnięcie tworzy logiczną i spójną całość. Za nie pozbawione mocy dowodowej Sąd uznał zgromadzone w toku procesu dokumenty. Strony nie kwestionowały ich prawdziwości i wiarygodności, a Sąd nie dopatrył się przyczyn, dla których miałyby czynić to z urzędu Dokumenty urzędowe korzystają z domniemania prawnego z art. 244 k.p.c., które nie zostało obalone. Strony cofnęły wnioski o ich przesłuchanie.

Powód był zwolniony od kosztów sądowych w całości (k.71). Sąd mając na względzie treść przepisu art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 kpc nie znalazł podstaw do obciążenia pozwanego obowiązkiem zwrotu Skarbowi Państwa nieuiszczonych kosztów sądowych. Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów procesu (punkt II sentencji). Na rozprawie w dn. 01.03.2017 r. (k.255) powód wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu . Natomiast pozwany wskazał, że godzi się na nieobciążanie powoda kosztami procesu.

SSO Lidia Wieliczuk